

Komentarji

Veliki narodni junak je postal majhen

Lindbergh! Veliki letalec Lindbergh, ki je dvakrat preletel ocean in izšel najuspešnejše polete po evropski in Južni Ameriki, Afriki, Aziji in Evropi!

Is obisknega farmarskega čeka je Lindbergh kar čez noč postal eden najslavnejših mož sodobne dobe in vsekakor najslavnejši aviatik sedanjega časa.

Če bi bil Lindbergh ostal le majhen, bi bilo vse dobro. Njegova letalska slava je še vedno omadeževana; kot letalec je zmirom neprekosljiv.

Nekaj časa je bilo verjetno, da Lindbergh ostane Lindbergh samo letalec, ki se briga le o napredku aviacije. Sam polet Pariz mu je prinesel dovolj parja, da bi lahko brez skrbi letel vse svoje življenje — nevisen od vseh privatnih izkoriščevalcev.

Nekaj časa je kazalo, da bo Lindbergh prvi naval je uspešno odletel. Ni hotel kapitalizirati svoje slave; odklonil je številne ponudbe — podkupnine! — stolet dolarjev za oglaševanje cigaret, zobne paste, patentnih medic in druge take navlake. Na žalost — ni ostalo pri miru.

Preiskava v senatu je pred kratkim odkrila dejstvo, da je Lindbergh na listi Morganovih favoriziranih — Lindberghovo ime. To pomeni, da je bil tudi Lindbergh med onimi "izbranci", katerim je Wall Street dal delnice po \$20, dočim so drugi "suckerji" plačevali po \$7 za iste papirje.

Preiskava je tudi odkrila, da bil slavn Lindbergh na plačilni listi velike zrakoplovne korporacije Transcontinental and Pacific Transport Co. Ta družba "senkala" Lindberghu \$250,000 v delnicah in še danes — že tretje leto — mu plačuje \$10,000 letno za "tehnične nasvete". Lindbergh ne taji tega, ravi pa, da je vse to zaslužil. Čim je to zaslužil, ne ve nihče razen družbe in njega.

Jasno pa je eno — kar baš odkriva preiskava v senatu — da je omenjena korporacija podkupila Lindbergha zato, da bi lahko izrabila njegovo ime pri prodajanju delnic in pri dobi priložnosti od vlade za prenosne zračne pošte. Ti konvencije zračne pošte, ki izvirajo iz Hooverove administracije, prebujajo smrdne škandale.

Tako je bila slava značajnega tista. Ali ni škoda Lindbergha, ki se je dal ujeti na limastih privatnih izkoriščevalskih magnatov za blestečo reklamo? Ali ni škoda, da je zamotal v mreže korupcije samo zaradi ušvih tisočakov in stotisočakov, ki jih za svojo pomoč prav nič ne potrebuje?

Nov dokaz, kako privatni kapitalizem s svojim zlatom kompirira najboljše ženske, najboljše talente, najboljše znanstvenike in — kupi vse, kar more doseči, v svoje privatne koristi!

Dokler bo pošast kapitalizma neovirano delala, ne bo varen nihče na svetu...

Mednarodni odbor za preprečevanje operacij otroka kljub odporu praznovernih staršev

Eau Claire, Wis.—Tukajšnji odbor Geo. E. Blum je odredil, da mora biti štiriletni Raymond Felle operiran kljub temu, da se ne more izdati protivitve operaciji, ki je Bog "edini zdravnik". Odrski otrok ne potrebuje drugega. Zdravniki so izjavili, da edino operacija more rešiti življenje.

Roosevelt priznal novo vlogo Kube

Washington, D. C.—Ameriška vlada je te dni formalno priznala najnovejši režim provizoričnega predsednika Mendieta na Kubi.

CWA V FLORIDI POMAGA PRI STAVKOLONSTVU

Sili delavce, da zavzamejo mesta stavkarjev po 10c na uro

Washington.—Iz Floride prihajajo vesti, da je tamkajšnja CWA postala navadna stavkolomska agencija. Na sahtevo velikih podjetniških interesov ter trgovskih zbornic, ki so načelno proti "velikim" plačam CWA, jih slednja v tekoči stavki v tovarnah za prezerve zalaga z delavci. Slično dela tudi reliefna administracija.

Situacija je sledeča: Prezervni delavci so zastavljali radi aramotno nizke plače—deset centov na uro. Podjetniki so se nato obrnili na CWA in od nje zahtevali, naj jim pošlje delavce kolikor jih potrebujejo in sicer po deset centov na uro. Izkoriščevalci argumentirajo, da CWA ne sme ovirati gospodarskega "okrevanja" s svojimi plačami ter dajati pobudo delavcem, da stavkajo proti nizkim plačam.

Državna Civil Works administracija v Floridi in tudi reliefna administracija se ravnata po glasu gospodarja in sta do sedaj še v vsakem slučaju priskočili na pomoč gospodarjem. Delavce pri CWA so enostavno transferirali in forsirali, da so zavzeli mesta stavkarjev—po deset centov na uro.

Kdor ni tega hotel storiti, je bil enostavno vržen pod kap—zgubil je delo pri CWA in obenem bil črtan s pomožne liste. Postavljen je bil pred alternativno: stradati ali skebat.

In kaj pravijo o tem v Washingtonu? Nič. Do sedaj še ni bila podvzeta nobena akcija proti temu raketirstvu. Kolikor je znano, je stališče pomožne in CWA administracije, da zaposlovanje pri zaslinih delih ni zato tukaj, da bi bilo zaslino delo nekakšen jez proti nizkim, kuljaskim plačam, ampak le premostitev, dokler niso brezposelni absorbirani po privatnih industrijah. Da stavkolomstvo ni nobeno absorbiranje v vrste zaposlenih, marveč le razredno garjevo, o tem vladni organi molče.

Sploh se je kongresnik J. M. Wilcox iz Floride že formalno pritožil pri Hopkinsu, češ, da CWA s svojimi "visokimi" plačami ovira farmarstvo v Floridi. Kjer so plače, kakor povsod na jugu, izredno nizke. Wilcox govori v imenu delodajalcev. To skebatstvo je najnovejša faza — "novega deala."

Lewisovi delegatje znajo dobro kimati

Samo 12 delegatov je bilo proti poročilu eksekutivnih odborov

Indianapolis.—Debata o poročilih eksekutivnih odborov rudarske unije United Mine Workers ni bila dolga in ko je konvencija glasovala o teh poročilih, je izmed 1700 delegatov manj ko tucat glasovalo proti. Večina je to majhno opozicijo sprejela z buuu-klici.

Lewis je pa izjavil, da je glasovanje pokazalo, da "imajo zastopniki rudarjev najboljša znanja in v svo

PROSVETA

THE ENLIGHTENMENT
GLASLO IN LASTNINA SLOVENSKE
NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Organ of and published by the Slovene
National Benefit Society

Naročnina: za Slovenijo 4.00 na leto, 2.00 na pol leta, 1.00 na četrt leta; za Chicago in Cleveland 7.50 na leto, 3.75 na pol leta; za tujino 10.00 na leto.
Subscriptions rates: for the United States (except Chicago) and Canada \$4.00 per year, Chicago and Cleveland \$7.50 per year, foreign countries \$10.00 per year.

Čena oglaševanja po dogovoru. — Rokopisi se ne vračajo.
Advertising rates on agreement. — Manuscripts will not be returned.

Naslov se vas, kar ima stik s listom:
PROSVETA
8627-39 So. Lawrence Ave., Chicago, Illinois.

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS.

Datum v objavi, na primer (Dec. 31, 1938), poleg vsakega imena na naslovu pomeni, da vam je s tem datumom poslala naročnina. Poslovite jo pravočasno, da se vam list ne "utavi".

Domač drobiž

Nesreča na cesti

Eveleth, Minn. — Peter Kralj je bil zadnje dni težko pobit, ko se je v svojem avtu vračal z dela v Virginiji. Med potjo se je ustavil, da nekaj popravi, tedaj je pa pridrvel drugi avto in ga pritisnil k njegovemu. Strio mu je obe nogi in roko. Kralj, ki je star 62 let, leži v bolnišnici in trpi grozne bolečine, vendar je upanje, da okrevaja.

Nov grob v starem kraju

Cleveland. — Ana Ljubi je prejela vest, da je v Stranski vasi pri Semicu v Beli Krajini umrl njen oče Matija Judnič v visoki starosti 92 let. V Ameriki zapušta dva sinova, hčer in mnogo drugih sorodnikov v Jolietu in Detroitu.

Restavrator oropan

Cleveland. — Jos. Zabukovec, ki ima restavrator v Collinwoodu, je bil te dni oropan za \$420. Trije banditi so ga čakali, ko se je vrnil iz banke z gotovino za izplačevanje čekov. Policija je še tisti dan prišla dva, toda tretji, ki je imel denar, je ušel.

Preiskava o požaru

Cleveland. — Mestni svet preiskuje zadevo požara, katerega žrtev je bila rojakinja Angela Labuda. Mestna zbornica hoče dognati, kaj je resnice na govoricah, da so bili gasilci pijani, ko so prišli gasiti in da je žena zgorela po njihovi nemarnosti.

Afera "naše" banke

Cleveland. — Ta teden so bili delničarji slovenske banke North American Trust Co. obveščeni, da je federalna korporacija za rekonstrukcijo financ pri volji dati posojilo za reorganiziranje banke s pogojem, da banka razpeča za \$125,000 novih delnic in da vsi vložniki podpišejo novi načrt. Posojilo vlade bi znašalo toliko, da bi banka lahko takoj izplačala 20 odstotkov na vlogo. Če pa omenjena vsota novega kapitala ne bo podpisana in ako vsi vložniki ne odobro načrta, bo banka likvidirana.

Zahtevajo odpoklic vojnega podtajnika

Peticijo proti Woodringu je podpisalo 200 profesorjev

New York. — (FP) — Nad 200 profesorjev zahteva od Roosevelta, da odpokliče vojnega podtajnika Harry H. Woodringa radi militarističnega člena, ki ga je objavil v reviji Liberty. V tem članku se Woodring navdušuje za reorganizacijo takozvane civilne vojske, ki jo sestavljajo vojni veterani in "ekonomske šturmarske čete" — v nekaj ališene kot so Hitlerjevi "sunkarji".

Profesorji protestirajo v pismu proti ogrožanju civilnih svobod in po vojnem departamentu. Woodring je pokazal v tem članku, da je ves vojaški aparat usmerjen proti pravici, ki so jih podčrtali očetje republike v Proklamaciji neodvisnosti, kjer je rečeno, da imajo državljani pravico tudi do revolucije, če ne morejo prenašati represivnosti vladajočega sistema.

Glasovi iz naselbin

Zanimive beležke iz raznih krajev

S stavkovne fronte

Nanticoke, Pa. — Kar uganjanje tukaj državni pobojniki nad delavsko paro, je več kot bestialno, in to vse pod demokratsko administracijo.

Dne 13. januarja je bila priglajena generalna stavka na antracitu pod vodstvom UAMP, ki ji načelujeta Malloney in Capellini. Stavka je nastala radi zavlačevanja federalnih posredovalcev.

Na 18. januarja je bila sklicana izredna konvencija, ki je bila nekak protest proti brutalnemu postopanju s stavkajočimi rudarji in proti injunkciji, katera zabranjuje rudarjem mirno piketiranje. Sodnik Newcomb iz okraja Lackawana je na pritisk operatorjev Penn Anthracite Mining Co. prvi izdal sodniško prepoved proti rudarjem, za Hudson in Glenn Alden Co. v okraju Luzerne pa R. R. Jones. Vse te vplivne osebe imajo seveda precej delnic pri omenjenih družbah. Ali se je potem čuditi, če varujejo svojo priropano lastnino? Prav nič! Sistem je pač tak!

Kar ne morem pri vsem tem razumeti je to, da se delavstvo pri tem neznošem ravnanju in postopanju tiranske pravice ne zave svojih dolžnosti, da mora skupno nastopiti in se otrasti svojih izkoriščevalcev. Edino odprava tega krivičnega sistema bo pomagala. Toda kdo jo bo izvedel, če ne delavstvo samo? In to potom glasovnice! Druge poti ni. To si lahko dobro zapomnimo. Za krvavo revolucijo ljudstvo ni zmožno v Ameriki in tudi ni priporočljiva.

Na 22. januarja sem na piketni straži opazoval, kako malo misli delovno ljudstvo. V naši okolici je 98 odstotkov rudarjev v stavki. V teh rovih uposljujejo okrog 6,500 rudarjev. Torej ni mogoče, da bi dva odstotka garjencev strla stavko, ako se med stavkarji samimi ne razpade bojazen. Na 21. jan. so bossje hodili po vsej okolici po hišah in nagovarjali rudarje, naj se vrnejo na delo. Naslednjega dne ni bilo videti iz naselbine Hanover niti enega rudarja, da bi šel delat. Brutalno pa postopajo s piketi, ki so mirni. Le neki kroničen pijanček je bil malo preglasan, kar je dalo povoda dovolj za preganjanje.

Neka soseda na Center streetu je prišla iz hiše v spalni obleki, da gre k sosedu telefonirati po zdravnika za njeno 75-letno mater, ki je težko bolna ležala v postelji. Pa jo je kozaška beštija udarila po plečih in ji velela, da gre do ameriškega kletvičja, naj se takoj vrne v svojo hišo. Žena mu je skušala dokazati, da želi le poklicati zdravnika, pa ni vse nič pomagalo. Pač svoboda ameriškega trpina!

Lokalni bedaki, ki so postavili Williamsa za nadaljni termin kot župana, imajo sedaj čas premišljevat, da republikanci in demokrati jim ne bodo dali pravice. Čas je že, da bi delavci pričeli misliti s svojimi lastnimi močmi

Pismo iz Clevelanda

John sta uganila! — Kdo na-
complimenti... — Radio
Roosevelta? — Radio
program: osem minut petja
godbe, 22 minut reklame!

Veš, Mike, tale Pirčev 'odgo-
Prosveti pa smrdi po zava-
ju: 'poštenjakovi' je citiral
neki izrazov, da bi na-
na svoje kimovce vti, da
Prosveta grd, nemaren list,
'ubozega, nedolžnega
nad vse poštenega' rodoljuba
ramno napada. To ni prav.
bi bil moral citirati vsaj
odstavke, ki so vsebovali ti-
odstavke, da bi njegovi čitatelji
li, za kaj se prav za prav
in kdo je pravi grešni ko-

Haha, John, ti si pa res na-
! Če bi bil Pirč kaj takega
il, potem bi bil pošten!"

govora med dvema roja-
na priveditvi Ženskega
SDD.

Dradnik podporne organiza-
ki je sekundiral Ameriški
movini na njen nečedni na-
na Louisa Adamiča, bi na-
vil mnogo bolje, če bi se bolj
imal za probleme in koristi
je organizacije ter se ne
skal tam, kjer ga ne arbi.
govora organizacija mu bo ne-
mno jako hvaležna, če bo
il na svoj jezik glede stvari,
erih ne razume, ter ga bolj
eto rabil v korist svoje orga-
cije in njenih članov. S
a, da sekundira na nečedne,
no in moralno degeneriranih
akterjev, si pač nikjer ne bo
dobil ugleda. —

Umazani napad Ameriške Do-
vine na bratske češke na-
dne kroge, ki jih urednik
na nečednega lističa imenuje
ase, je izzval med našimi
mi hudo ogorčenje. "Da si
upa, nesnaga, tako podlo in
staško napadati in žaliti lju-
ki se ob njega sploh ne spo-
ajo!" se jeze rojaki, ki imajo
raj, česar Pirč tako silno po-
ša: zdravo pamet, poštenje
čut za dostojnost. "V sod
le bi ga bilo treba potunkati,
potresti s perjem ter ga po-
viti na nekakšen sramotni
r!" je menil neki ogorčeni
ak in navzoči so se vneto
injali z njim, češ, dobra šo-
bi bila to. (Jaz se s tem ne
injam. Moje mnenje je, da
bilo bolje, če bi postavili na
aklerju slovenski Pasteurjev
od za bolnike kot je Lojze...
niki, ki so nevarni svoji o-
lci, spadajo v zdravniške za-
de, kjer se jih, če že ne ozdra-
pa vsaj izolira, da ne ogro-
o svoje okolice...) No, če
Pirč slišal vse podobne "kom-
mente", ki so padli na njegov
čun zaradi njegovega zaleta-
nja v napredne Čehe, bi naj-
ne bil vesel. Nemara bi ga
stalo celo strah. Sramoval pa
se gotovo ne, kajti dragoceni
sramu je mož izgubil še v
i davni detinske dobe —
ga je namreč sploh kdaj imel.

Tisto povzdigovanje Roose-
ta in njegove administracije,
ga dnevno najdemo v Ame-
ki Domovini, je golo demago-
vo in hinavščina prve vrste.
reu, ki se je svoj čas silno
reval za Al Smitha, ki je da-
e največji nasprotnik Roose-
love administracije, ni za
osevelta, pač pa ga izrablja
tem, da se dere kot sraka nad
emi, ki noče trobiti v njegov
Pirčev) rog, da so proti Roo-
veltu in izdajalci. To je vse.
napak za Roosevelta ni nobe-
čast, da ga povzdiguje uma-
n listič kot je A. D. Če bi bil
z v njegovi koži, bi Pirču
loh prepovedal pisati o sebi ali
e hvaliti! No, sreča za Roose-
ta, da je A. D. samo lokalni
tič, za katerega ve komaj par
oč priteljencev, dočim Ame-
tani sploh ne vedo zanj.

Pirč se rad zaletava v Pro-
eto, čes, Roosevelta napada,
tega Roosevelta, ki je rešil
delo preteče pogube in zapo-
milijone delavcev! Naši čiš-
delji seveda vedo, da je to laž,
il Prosveta ne napada Roo-
velta, temveč zgolj pravilno
enjuje njegove reforme in ka-
na nedostatke in pomanjklji-
eti njegovega programa za

gospodarsko obnovo Amerike,
kar ni pregrešno niti zločinsko,
temveč pošteno in potrebno.
Napadajo pa Roosevelta drugi.
In prvi vrati Pirčev stari ljubje-
nec Al Smith, oproda Wall
Streeta, in če bi bilo Pirču res
od tega, da se postavlja za Roo-
sevelta, bi ga branil pred Smi-
thon in wallstreetsko ban-
do kapitalističnih velebanditov,
Prosveto pa bi pustil v miru
glede tega. Rooseveltu namreč
ne preti nobena nevarnost od
strani Prosvete, dočim se tega
ne more reči o wallstreetskem
oprodi Smithu. Prosveta bo
vedno rada priznala tudi Roo-
seveltu vse dobre strani njego-
vega programa, po drugi strani
pa bo kazala tudi na pogoške
in pomanjkljivosti tega progra-
ma vse dotlej, dokler bodemo
imeli v Ameriki toliko svobode
tiska in izražanja kolikor je ima-
mo dosedaj. In Pirču bi prav nič
ne škodovalo, če bi zadevne Pro-
svetne članke natančno preči-
tal, kajti potem bi vsaj nekaj
vedel o Rooseveltovih reformah
ter jih bolj razumel kot jih zdaj.

Dramsko društvo Anton Ve-
rovšek, odsek SDD, priredi v
nedeljo dne 11. februarja pred-
stavo igre "Moč uniforme".
Vprizoritev se bo vršila v Slo-
venskem delavskem domu ter
se prične od pol osmih zvečer.
To omejam zato, ker so člani
Verovška stalni posetniki naših
(klubovih in društvenih) pri-
reditvev, valed česar zaslužijo,
da tudi mi posečamo njihove
priveditve.

Slovenski radio program v
metropoli postaja bolj in bolj
pust in dolgočasen. Kmalu ne
bomo čuli ničesar drugega ra-

zen oglašanja "Lekatorije", Gr-
dinovih trgovin, obletnic dragih
čestilčnih rojakov in sempatja
kakšno polko. "Za scagati!"
pravijo obupani poslušalci, am-
pak Slovenski radio klub in mr.
A. Grdina še niso obupali ter
so stopili pred dragi narod s
prošnjo, naj odpre svoje moš-
njičke ter pomaga financirati
slovensko radio-reklamo uro. In
prvi odziv ni bil baš slab, ker
je še vedno nekaj rojakov, ki so
pripravljeni nekaj plačati za to,
da se njihovo ime čuje v javno-
sti; kar dober je bil in temu
dobremu odzivu se je deloma za-
hvaliti, da smo dobili v nedeljo
21. t. m. celih osem minut petja
in plesne godbe ter 22 minut
reklame. Sijajno!

Mr. Grdina meni, da bi se
dalo rešiti "slovensko radio-
situacijo" na ta način, da bi si
naložili slovenski trgovci pro-
stovoljen "narodni radio-da-
vek", da bi bila enkrat za vselej
zagotovljena potrebna denarna
sredstva za financiranje pro-
grama. Reklame bi bilo potem
manj, pravi mr. Grdina, namreč
"tuje in dolgočasne reklame"
— "domača in kratkočasna
reklama" torej ostane? — in
program bi se izboljšal. Ne re-
čem, da bi ne bilo tako, ampak
vseeno se ne morem ogreti za
nasvete mr. Grdine. Stvar bi
namreč ne smela biti privatno
podvzetje, temveč bi morala bi-
ti v rokah slovenskih kulturnih
in podpornih organizacij. Po-
tem bi izginila reklama, pro-
gram bi postal boljši in človeka
ne bi bilo treba biti sram zaradi
slovenske ure. Tudi bi se šele
potem lahko obračali na našo
javnost za denarno podporo.
Dokler pa bo stvar privatno
podvzetje za oglašanje — po na-
črtih mr. Grdine bi klub ostal
i nadalje oglaševalno podjetje

— je pa vsako govoričenje o
nekakšnem "narodnem radio-
davku" in vsako zadevno apeli-
ranje na našo javnost neupra-
vičeno in odveč.

"Kaj?!" se je razhudil v ne-
deljo (21. t. m.) neki rojak, ko
je čul apel mr. Grdine na rado-
darne mošnjičke milega nara-
da, razhudil tako, da so se mu
nažežili brki kot ježu igle, "še
plačevali bomo za tole žalost in
revščino?! Zlodja, veseli naj
bodo, da hočemo sploh zastopj
poslušati!"

Ivan Jontex-Podgoričan, 53.

Wisconsinaki farmerji zahteva-
jo "new deal"

Elsworth, Wis. — Farmarska
unija okraja Pierce je gover-
nerju Schmedemanu poslala re-
solucijo, v kateri zahteva skli-
canje izrednega zasedanja legi-
slature za uzakonitev sledečega
programa:

Podržavljenje industrij, naj-
prej tovarn, ki obratujejo manj
ko 50% kapacitete, ustanovitev
državne korporacije za distribu-
cijo farmarskih pridelkov in 100%
obdavčenje vseh dohodkov nad
\$10,000 ter dedščin nad \$100,-
000. Industrije bi obratoval
posebni Emergency Food Prod-
ucts Processing Board, ki bi
skrbel za uposlitev brezposel-
nih.

Ta načrt so pred par meseci
izdelali socialisti in so ga sedaj
os

Louis Adamski

SMEH V DŽUNGLI

ANTONIOGRAFIJA AMERIŠKEGA PRISILJENCA
Poslovenil Stanko Leben

Nekega dne mi ga je Lonie predstavil kot Jacka Kippisa. "O stavki poroča za 'Solidarity'." Ta "Solidarity" je bila I. D. S.-ovski časopis, ki je izhajal v Seattleu.

Dan ali dva pozneje mi ga je zopet pokazal nekdo drugi in pristavil: "To je Jack Kippis, človek, ki je umoril Woodrowa Wilsona."

V teh besedah sem videl le neke vrste I. D. S.-ovsko šalo, za katero se takrat nisem dosti zmenil. I. D. S.-ovci so bili namreč polni najneverjetnejših dogodivščin. Na splošno bi dejal o njih, da so bili romantični, le v eno smer nagnjeni ljudje; kot ljudje, živeli izven doma v velikih, odprtih prostorih, so se nagibali k pretriravanju in so se radi vdajali domišljiji in sanjarstvu.

Woodrow Wilson je takrat še živel.

S Kippsom sem se večkrat srečal v sobi Lonija Burtona in drugje ter po nekaj pogovorih zvedel v odlomkih najbrže vse, kar je bilo mogoče vedeti o njem. Vsaj zdelo se mi je tako.

Ko je bil še zelo mlad, je bil rudar v Colorado. Kmalu po letu 1900. se je zapisal med socialiste in se razvil v agitatorja za levičarsko Zapadno Federacijo rudarjev. Poznal je "Billa" Haywooda, o katerem je rad pripovedoval. V šolo je hodil le nekaj let; bil je samouk in je v nasprotju z večino I. D. S.-ovcev čital ne le levičarsko literaturo, marveč vse, kar se mu je zdelo vredno čitanja, vse, kar je mogel dobiti v roke.

V tako zvanem Ludlowem pokolu leta 1913., ko je bilo v neki delavski bitki ubitih več kot trideset ljudi, je Kippis dobil strel v levo koleno; odtod njegova trda noga.

Med vojno je ležal bolan. Ker so ga bolele prsi, je odšel v puščavo Mojave v Kaliforniji, kjer je prebiral Plutarhova "Življenja" in znova prečital Dickensa in Fieldingovega "Toma Jonesa".

Po premirju se mu je zdravje popravilo; odšel je v Seattle, kjer je spomladi leta 1919. skoro čez noč pognalo mogočno I. D. S.-ovsko gibanje. Ole Hanson je županoval v mestu in si s svojimi poskusi, da bi zatrl I. D. S.-ovce, pridobil sloves 105odstotnega Američana. Preko dežele je šel prvi val protirevolucijske histereje. Velike stavke so izbruhnile ob vsem Puget Soundu. I. D. S.-ovci so ustavili ves promet v pristanišču Seattle in dečki Ameriške legije so jim napovedali vojno.

Kippis se je kmalu povzpел do neke vrste voditelja med seattleskimi I. S. S.-ovci. Pisal je članke za "Solidarity" in druge I. D. S.-ovske liste, ki so pogosto prinašali njegovo sliko in izigravali indijansko kri v njegovih žilah, da bi odbili napade rodoljubov, ki so gibanju očitali, da je neameriško in dobro le za tuje-rodni izmeček. Načeloval je stranki, ki je bila nasprotna dinamitu, zažiganju, puškarjenju in pobijanju; namesto vsega tega je zagovarjal tisto, čemur je dejal "nenasilna nasilnost" ali "sila števila".

II

Ko je šla stavka h koncu, sem nekega večera naletel na Kippisa v neki gostilni na Bacon Streetu v San Pedru in sedel k njegovi mizi.

Ker nisem vedel, kaj naj mu rečem, sem začel s pripombo, da sem slišal I. D. S.-ovce govoriti o njem kot človeku, ki je umoril Wood-

rowa Wilsona. Vprašal sem ga, kakšen je smisel te govorice.

Pričakoval sem, da se bo zasmejal vprašanju; toda ostal je resen, dasi sem ga poznal kot človeka, ki ima mnogo smisla za humor. Nem je sedel pred menoj in očividno mu je bilo neprijetno spregovoriti o tej zadevi.

Začela me je imeti radovednost in sili sem vanj, naj mi obrazloži, kaj razumejo I. D. S.-ovci pod tem "umorom Woodrowa Wilsona".

Potem je pričel takole:

"... Dogodilo se je v Seattleu leta 1919. Znano vam je, da je v avgustu tega leta odšel Wilson na potovanje preko dežele, da bi ljudstvo pregovoril za svojo Zvezo narodov, ki so jo 'pigmejske duše' v Senatu nameravale zadržati. Govoril je po vseh večjih mestih in povsod mu je ljudstvo vzklikalo, ne sicer tako navdušeno kakor v Evropi, toda vzklikalo mu je vendarle..." (Spomnil sem se, da sem tedaj videl Wilsona v St. Louisu, kakor sem že povedal v enem izmed prejšnjih poglavij.)

"Po svojem voznem redu bi moral biti Wilson v Seattleu dne 13. septembra. Kakor vam je znano, so bili takrat I. D. S.-ovci v Seattleu dokončno na površju; in res je bilo videti — se je nasmehnil — da je revolucija že za vogalom. Tako smo krog prvega v mesecu naznanili, da se bo ob Wilsonovem prihodu zgledalo pri njem odposlanstvo I. D. S.-ovcev, ter mu predložilo prošnjo, naj da izpustiti vse politične kaznjence v državnih jetnišnicah. Naravno si od te prošnje nismo obetali uspeha; vedeli smo, da Wilson ne bo pristal na našo zahtevo, toda prepričani smo bili, da nam bo ta prošnja Wilsonu dobro služila v propagandne namene.

Nismo se dobro razglasili našega sklepa, ko so politiki, ki so vodili priprave za sprejem, sporečili, da bodo storili vse potrebne korake, da I. D. S.-ovci ne bodo "nadlegovali" predsednika; "nadlegovali" predsednika — to je bil njihov izraz. S tem je bilo jasno izrečeno, da nismo vredni upoštevanja od kogarkoli, ki ima v rokah oblast. Bili smo "nezakonita organizacija", zanešana iz neameriških, bednih izvržkov človeštva — rak na sicer lepem in brezmadežnem telesu republike.

Seveda nam tako ravnanje ni bilo po godu, čeprav smo bili izvržek; zavedali pa smo se tudi, da našega odposlanstva ne bodo pripustili k Wilsonu, če je bilo enkrat tako sklenjeno.

Dva ali tri dni sami nismo vedeli, kaj naj ukrenemo. Jasno nam je bilo, da se ne bomo dali ustraševati Oleju Hansonu in njegovi tolpi brezpomembnih politikov.

Prav v onem času smo se mnogo pomenkovali med seboj o "nenasilni nasilnosti" in o moči golega števila. Jaz sam sem bil in sem še navdušen za to idejo. In tako sem si počasi začel predstavljati, kako bomo zmogli Oleja. Sovražil sem tega malega pritepenega debeloglavca, ne zato, ker ja bil proti nam, marveč zato, ker je bil tako klavrn oportunist. Tudi proti Wilsonu nisem imel ničesar, ne samo jaz, marveč nihče izmed nas I. D. S.-ovcev.

Število pa je bilo na naši strani. I. D. S.-ovske organizacije so bile med najmočnejšimi združenji v Seattleu.

Tedaj mi je prišla dobra misel — navdih.

(Dalje prihodnjé)

Italijanske vojne naprave in naš kmet na Primorskem

Italija pripravlja z vsemi svojimi silami vojno! Utrjevanje se vrši v takem obsegu, da se more človek nehoti vprašati ali bo že jutri napočila vojna. To žalostno resnico mora občutiti v polni mer